

Suosituksset: LIIKUNNAN OLOSUHTEET JA MAAKUNTAKAAVOITUS

Miten alueella / maakuntakaavassa on järjestetty seuraavat liikunnan fyysisiin olosuhteisiin vaikuttavat tekijät?

- 1. Aluerakenteen tarkoituksenmukaisuus ja tasapainoisuus (kaupunkien, taajamien, kylien sijainti jne.).
- 2. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja hajautumisen esto.
- 3. Palvelujen ja työpaikkojen sijainti ja saavutettavuus.
- 4. Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijainti.
- 5. Joukkoliikenteen edellytykset (raideliikenne).
- 6. Viheralueiden yhtenäisyys.
- 7. Virkistys- ja ulkoilualueiden riittävyys.
- 8. Ulkoilureitit, melonta- ja veneilyreitit, moottorikelkkailu.

1. Aluerakenteen tarkoituksenmukaisuus ja tasapainoisuus (kaupunkien, taajamien, kylien sijainti jne.)

- Taajama-alueilta on hyvät yhteydet seudullisille ulkoilu- ja retkeilyreiteille ja -alueille.

2. Yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja hajautumisen esto

- Uudet moottoritiet, tiet ja rautatiet linjataan siten, etteivät ne jaa jo olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta osiin ja vaikeuta kävely- ja pyörätieyhteyksiä sekä asiointia osa-alueiden välillä.

3. Palvelujen ja työpaikkojen sijainti ja saavutettavuus

- Uudet työpaikka-, virkistys- ja asuinalueet suunnitellaan olemassa olevan rakenteen lähelle, jotta etäisyydet pysyisivät arki- ja hyötyliikuntaa suosivina. Irrallisia yhdyskuntasaarekkeitä vältetään.
- Kunnanrajan läheisyyteen suunniteltavan asuin-, työpaikka- tai palvelualueen sijoittuminen tarkastellaan erityisen huolellisesti, jotta se voidaan yhteen sovittaa naapurikunnan asuin-, työssäkäynti- tai asiointialueiden kanssa joukkoliikenne-, kävely- ja pyörätienäkukulmasta.

4. Vähittäiskaupan suuryksiköiden sijainti

- Suuryksiköt sijoitetaan mahdollisimman lähelle olemassa olevaa keskusta-aluetta, jotta keskustan erikoisliikkeiden asema säilyy tai jopa vahvistuu. Täten voidaan tukea osittain autotonta keskustaa ja siten lisätä arkiliikuntaa.
- Suuryksikkö liitetään olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen sujuvilla kävely- ja pyörätieyhteyksillä.

5. Joukkoliikenteen edellytykset (raideliikenne)

- Raideliikenteen mahdollisuudet osana lähiliikennettä ovat arki- ja hyötyliikunnan kannalta merkittävät. Huomiota tulee kiinnittää asutuksen ja työpaikkojen sekä asemien keskinäiseen sijaintiin.
- Jos rautatie tai muu liikenneväylä halkaisee yhdyskuntarakenteen, tarvitaan kävellen ja pyörällä tapahtuville

alituksille ja ylityksille riittävästi paikkoja. Alitus on usein käyttäjän kannalta miellyttävämpi ratkaisu ja myös esteettömyys voidaan helpommin huomioida.

6. Viheralueiden yhtenäisyys

- Viheralueiden yhtenäisyys ja jatkumo huomioidaan maakuntakaavassa ja muissa seudullisissa suunnitelmissa. Huomioon otetaan myös virkistysalueiden monipuolisuus, jolloin maiseman ja lähiympäristön vaihtelevuus toimivat houkuttimena erityyppisillä alueilla liikkumiseen. Viheralueiden yhtenäisyys on oleellisesti liikunnan olosuhteita vahvistava tekijä.
- Seudulliset ulkoilu-, retkeily- ja pyöräilyreitit pyritään, luonnonolosuhteiden salliessa, sijoittamaan niin, että ainakin joiltain reittien kohdilta on pääsy vesistöjen äärelle. Vesinäkömät koetaan poikkeuksetta miellyttävinä ja vesistö mahdollistaa myös monenlaisen liikuntaan liittyvän toiminnan.

7. Virkistys- ja ulkoilualueiden riittävyys

- Virkistys- ja ulkoilualueille osoitetaan riittävät aluevaraukset maakuntakaavassa, kuten myös niiden välisten reittien jatkuvuudelle ja sujuvuudelle. Erityistä huomiota kiinnitetään retkeilyalueisiin, luonnonsuojelualueisiin, kansallispuistoihin ja maisema-alueisiin. Myös tavanomaisempien luonnonalueiden säilyminen ja mahdollisuudet lyhyiden päiväretkien tekoon varmistetaan.

8. Ulkoilureitit, melonta / veneilyreitit, moottorikelkkailu

- Pitkien ulkoilureittien, kuten moottorikelkkareittien, hiihtoreittien, maastopyöräilyn, vaelluksen ja patikoinnin, ratsastus-, vene- ja kanoottireittien sekä pyöräteiden jatkuvuus ja sujuvuus huomioidaan jo maakuntakaavassa ja muissa seudullisissa suunnitelmissa.
- Reitit suunnitellaan siten, että ne yhdistävät erilaisia toimintoja, kuten esimerkiksi seudullisesti merkittäviä liikuntakeskuksia ja erilaisia palvelupisteitä (esimerkiksi autiotuvat tai nuotiopaikat).

9. Muut alueen liikuntaolosuhteet

- Alueen erityispiirteitä ja vetovoima-alueita hyödynnetään liikunnan olosuhteiden kehittämisessä.

Suosituksen ryhmittely on kytketty eri kaavatasojen kaavojen sisältövaatimukseen (maakuntakaava MRL 28§ , yleiskaava MRL 39§, asemakaava MRL 54§). Asemakaavaa, yleiskaavaa ja maakuntakaavaa koskevat suositukset löytyvät osoitteesta:

www.liikuntakaavoitus.fi/kaytannossa/koulutusaineisto/

Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolla on tehty vuodesta 2003 tutkimus- ja kehitystyötä, jossa on kehitetty alueidenkäytön suunnittelua liikunnan olosuhteita paremmin huomioivaksi sekä tuotettu tietoa liikuntaa edistävän elinympäristön ominaisuuksista. Hankkeita ovat rahoittaneet opetus- ja kulttuuriministeriö, ympäristöministeriö sekä kohdekunnat.

Tavoitteena on kehittää sellaisia suosituksia ja välineitä, joiden avulla suotuisten liikunnan olosuhteiden tuottaminen voidaan nivoa osaksi maankäytön suunnittelua ja joita voidaan hyödyntää maankäytön suunnittelun ja siihen liittyvän arvioinnin eri vaiheissa, kuten lähtötietojen keruussa, suunnitteluratkaisujen hahmottelussa sekä vuorovaikutuksen järjestämisessä. Kehittämisen kohteina ovat olleet kaikki maankäytön suunnittelun tasot asemakaavoituksesta maakuntakaavoitukseen. Lisää tietoa tutkimuksista löytyy osoitteesta www.liikuntakaavoitus.fi.